

Koprivničko-križevačka županija
Upravni odjel za zdravstvo i socijalnu skrb

IZVJEŠTAJ
O DJECI I MLADIMA S
POREMEĆAJIMA U PONAŠANJU
(MALOLJETNIČKOJ
DELINKVENCiji)
NA PODRUČJU
KOPRIVNIČKO-KRIŽEVAČKE
ŽUPANIJE

KLASA: 022-06/10-01/3
URBROJ: 2137/1-07/03-10-1
Koprivnica, lipanj 2010.

UVODNA RAZMATRANJA

Određenje i definicija problema

Danas, uslijed značajnog unapređenja znanja u posljednja dva desetljeća, postoji više određenja ili definicija poremećaja u ponašanju. Jedna od definicija kaže da "poremećaji u ponašanju djece i mladeži" predstavljaju sva ona ponašanja koja na neki način ometaju dijete ili mladog čovjeka u redovnom funkcioniranju, te mogu biti štetna i opasna za tog pojedinca i/ili njegovo okruženje. Takva ponašanja odstupaju od normi uobičajenih ponašanja za tu dob, spol, situaciju i okruženje, mogu biti prisutna na osobnom planu i u socijalnom okruženju i zahtijevaju stručnu pomoć. Poremećaje u ponašanju moguće je podijeliti u dvije osnovne skupine: 1. eksternalizirani (tzv. aktivni - koji se kreću «prema svijetu»). Prisutni su kada je ponašanje nedovoljno kontrolirano i usmjereno prema drugima (impulzivnost, hiperaktivnost, nepažnja, neposlušnost, suprotstavljanje, nepokornost, negativističko ponašanje, agresivnost, destruktivnost, delinkvencija). 2. internalizirani (tzv. pasivni – koji se «udaljavaju od svijeta»). Karakteriziraju ih ponašanja koja su pretjerano kontrolirana i usmjerena prema sebi (anksioznost, strah, sram, tuga, nisko samopouzdanje, depresija, povučenost, somatske teškoće).

Pojam delinkvencija obuhvaća teže oblike asocijalnog, antisocijalnog i kriminalnog ponašanja. Obično se koristi kada je riječ o maloljetnim počiniteljima kaznenih djela. Pod maloljetničkom delinkvencijom podrazumijeva se nedruštveno i protivdruštveno ponašanje osobe u razvojnem razdoblju, koje je odraz njenog poremećenog biološkog, psihološkog i socijalnog razvoja. Maloljetnička delinkvencija vrlo često ukazuje na činjenicu da je društvo sa svojim institucijama propustilo reagirati na signale koje je mlada osoba slala obitelji, školi, vršnjacima tražeći pomoć i podršku. Jedan je od najuočljivijih segmenata i najtežih oblika poremećenog ponašanja mladih osoba. U određivanju pojma maloljetničke delinkvencije po njegovom sadržaju, u literaturi su prisutna tri osnovna pristupa. Prema užem shvaćanju maloljetničkom delinkvencijom smatraju se sva ponašanja mladih koja predstavljaju kaznena djela. Pobornici ovog shvaćanja smatraju da maloljetnička delinkvencija mora biti definirana zakonom i svesti se na kaznena djela, bez svođenja na psihološke ili psihijatrijske aspekte. Druga grupa zastupa nešto šire shvaćanje maloljetničke delinkvencije, a koje polazi od kršenja svih pravnih normi, a ne samo kaznenopravnih. Po širem shvaćanju maloljetničkom delinkvencijom treba smatrati sve oblike poremećaja u ponašanju maloljetnika, odnosno svako ponašanje mladih kojim se krše legalne i moralne norme društvene sredine. Ovakvim određenjem delinkventnog ponašanja mladih obuhvaćeni su i oni oblici ponašanja koji su specifični za djecu a nisu pravno inkriminirani kod odraslih počinitelja (bježanje iz škole, bježanje od kuće, skitnja, konzumiranje alkohola i slično).

U ovom izvještaju, između ostalog i zbog toga jer uglavnom samo za njih postoje podaci na temelju kojih je moguće donositi određene zaključke, pod pojmom poremećaji u ponašanju i maloljetnička delinkvencija podrazumijevaju se ponašanja mladih koja predstavljaju kaznena djela.

O uzrocima maloljetničke delinkvencije

Razdoblje odrastanja pruža znatne mogućnosti za odgoj i socijalizaciju. No, mlada ličnost, nedovoljno izgrađena, u ovoj životnoj fazi prilično je osjetljiva i na utjecaje koji njezin razvoj i ponašanje mogu usmjeriti u asocijalnom i kriminalnom smjeru. Objašnjavajući porast maloljetničke delinkvencije stručnjaci navode četiri jednako važne grupe čimbenika. Prva grupa čimbenika vezana je uz individualne, najčešće genetičke i psihološke predispozicije maloljetnih počinitelja kaznenih djela, dok je druga grupa vezana uz uvjete života i različite socio-ekonomske faktore. Treću grupu čimbenika autori vežu uz današnju ulogu adolescenata u društvu i samu prirodu tranzicije od djetinjstva do adolescencije (povećana komercijalizacija kulture mladih, promjene u seksualnom ponašanju, dulje obrazovanje, dulje razdoblje do stalnog zaposlenja i financijske neovisnosti). Četvrta skupina čimbenika vezana je uz obitelj i socijalizacijske čimbenike. To su čimbenici vezani uz obiteljsku strukturu i veze između članova obitelji.

Najčešća i najjednostavnija podjela uzroka ona je na unutrašnje (subjektivno-psihološke) i vanjske (socio-kulturne) uzroke. Prema ovoj podjeli unutrašnji uzroci vezani su za ličnost maloljetnog delinkventa, teškoće i probleme u njegovom sazrijevanju, koji uključuju neadekvatne životne vještine, nedostatak samokontrole, nisko samopoštovanje i samouvjerenost, emocionalne ili psihološke probleme i antisocijalna ponašanja. Danas je poznat i utjecaj genetskih, endokrinih, biokemijskih i neuroanatomskih faktora na neka obilježja ličnosti, kao što su agresivnost i nasilništvo, impulzivnost, hiperaktivnost, ravnodušnost, loši vršnjački odnosi, apatija, nedovoljna razvijenost prihvaćanja odgovornosti i drugo. U vanjske uzroke maloljetničke delinkvencije ubrajaju se društveno-prirodni čimbenici, od klime i geografskog položaja, preko ratova i katastrofa, ekonomskih prilika, siromaštva, nezaposlenosti, migracija, do porodice, škole, načina korištenja slobodnog vremena i utjecaja masovnih medija.

Većina unutrašnjih i vanjskih uzroka delinkventnog ponašanja u znanstvenoj i stručnoj literaturi obrazlaže se u okviru različitih teorijskih učenja, a koja se mogu klasificirati u tri osnovna pravca: 1. biološke teorije, 2. psihološke teorije, 3. sociološke teorije. Zbog potrebe za konciznošću materijala, u ovom izvještaju se ne može se ulaziti u dublju analizu mogućih uzroka delinkventnog ponašanja. Kada se govori o njima (uzrocima), nužno je međutim napomenuti kako se radi o skupu brojnih i međusobno isprepletenih fenomena i kako se najčešće ne radi samo o jednom, nego o utjecaju više njih. Uzroci maloljetničke delinkvencije su veoma kompleksni pa se

izvještavanje o ovoj problematici ne bi trebalo svesti na pojednostavljena objašnjenja.

Pravni položaj maloljetnih delinkvenata

Pravni položaj maloljetnih delinkvenata oduvijek se razlikovao od pravnog statusa punoljetnih počinitelja kaznenih djela i on se najprije očitovao u blažem kažnjavanju, a zatim i u izricanju posebnih sankcija za maloljetnike. U prošlom stoljeću razvoj kaznenog prava za maloljetnike kretao se u pravcu sve većeg razlikovanja i postupnog odvajanja od općeg kaznenog prava, tako da se danas već može govoriti o maloljetničkom kaznenom pravu kao posebnoj grani kaznenog prava.

Glavni izvor maloljetničkog kaznenog prava u Republici Hrvatskoj je Zakon o sudovima za mladež iz 1997. godine (Narodne novine broj 111/97, 27/98, 12/02; skraćeno: ZSM). Prema članku 1. ZSM njegove se odredbe primjenjuju na "mlade počinitelje kaznenih djela (maloljetnike i mlađe punoljetnike)", dok se u članku određuju fiksne dobne granice za svaku od navedenih kategorija. Tako je maloljetnik ona osoba koja je u vrijeme počinjenja djela navršila 14, a nije navršila 18 godina života, dok je mlađi punoljetnik osoba koja je u vrijeme počinjenja djela navršila 18, a nije navršila 21 godinu života. Zakon polazi od uskog pojma maloljetničke delinkvencije kojega sačinjavaju samo kaznena djela, a ne i druga protupravna ponašanja ili preddeliktna stanja maloljetnika kojima je potrebno pružiti odgoj, pomoć i zaštitu, te propisuje primjenu svojih odredaba isključivo prema maloljetnicima koji su počinili neko kazneno djelo. Na temelju ovako određenih granica kaznenopravnog maloljetstva zaključujemo da se Zakon o sudovima za mladež ne primjenjuje na osobe ispod 14 godina kad počine neko kazneno djelo (djeca). Te su osobe apsolutno kazneno neodgovorne, one se ne izvode pred sud niti se prema njima primjenjuju odgojne mjere predviđene za maloljetnike, već se prepuštaju centrima za socijalnu skrb da oni poduzmu izvankaznene mjere pomoći i zaštite.

Zakonom o sudovima za mladež određen je materijalnopравни i procesnopравни položaj mlađih punoljetnika. Na njih se u pravilu primjenjuje opće kazneno pravo za osobe iznad 21. godine života, ali se pod određenim uvjetima, mogu primijeniti i neke odgojne mjere (šest od ukupno osam koliko ih predviđa Zakon), te kazna maloljetničkog zatvora kao posebna vrsta kazne oduzimanja slobode. Ovakvim određivanjem materijalnopavnog položaja mlađih punoljetnika stvorene su velike mogućnosti za individualizaciju tretmana ove kategorije počinitelja kaznenih djela. Na njih se, osim kazne dugotrajnog zatvora i jedne sigurnosne mjere, mogu primijeniti sve ostale sankcije za punoljetnike (ukupno devet), što uz većinu maloljetničkih sankcija (šest odgojnih mjera i kazna maloljetničkog zatvora) čini ukupan broj od 16 različitih vrsta sankcija. Na taj način riješen je problem naglog prijelaza iz odgojnog maloljetničkog prava u represivno opće kazneno pravo punoljetnika.

Sankcije za maloljetne delinkvente počinitelje kaznenih djela

Maloljetnicima se za počinjena kaznena djela kao sankcije izriču odgojne mjere, maloljetnički zatvor i sigurnosne mjere. Maloljetniku koji je u vrijeme počinjenja kaznenog djela navršio četrnaest, a nije navršio šesnaest godina života (mlađi maloljetnik), mogu se izreći samo odgojne mjere. Maloljetniku koji je u vrijeme počinjenja kaznenog djela navršio šesnaest, a nije navršio osamnaest godina života (stariji maloljetnik), mogu se izreći odgojne mjere, a uz uvjete predviđene Zakonom o sudovima za mladež, maloljetnički zatvor.

Svrha je maloljetničkih sankcija pružanjem zaštite, brige, pomoći i nadzora te osiguranjem opće i stručne izobrazbe maloljetnog počinitelja kaznenog djela, utjecati na njegov odgoj, razvijanje njegove cjelokupne ličnosti i jačanje njegove osobne odgovornosti.

Odgojne mjere

Odgojne mjere jesu:

- 1) sudski ukor,
- 2) posebne obveze;
 - a) da se ispriča oštećeniku,
 - b) da prema vlastitim mogućnostima popravi ili nadoknadi štetu nanесenu kaznenim djelom,
 - c) da redovito pohađa školu,
 - d) da ne izostaje s radnog mjesta,
 - e) da se osposobljava za zanimanje koje odgovara njegovim sposobnostima i sklonostima,
 - f) da prihvati zaposlenje i u njemu ustraje,
 - g) da se uključi u rad humanitarnih organizacija ili u poslove komunalnog ili ekološkog značenja,
 - h) da se uzdrži od posjećivanja određenih lokala, odnosno priredaba i klona društva određenih osoba koje na njega štetno utječu,
 - i) da se, uz suglasnost maloljetnikova zakonskog zastupnika, podvrgne stručnom medicinskom postupku ili postupku odvikavanja od droge ili drugih ovisnosti,
 - j) da se uključi u pojedinačni ili skupni rad u savjetovalištu za mlade,
 - k) da sudjeluje na tečajevima za stručno osposobljavanje,
 - l) da bez posebnog odobrenja centra za socijalnu skrb ne može trajnije napustiti mjesto prebivališta ili boravišta,
 - m) da se radi provjere znanja prometnih propisa uputi u nadležnu ustanovu za osposobljavanje vozača

- 3) upućivanje u centar za odgoj,
- 4) pojačana briga i nadzor,
- 5) pojačana briga i nadzor uz dnevni boravak u odgojnoj ustanovi,
- 6) upućivanje u odgojnu ustanovu,
- 7) upućivanje u odgojni zavod,
- 8) upućivanje u posebnu odgojnu ustanovu.

Prve tri odgojne mjere izriču se kad je potrebno utjecati na maloljetnikovu ličnost i ponašanje mjerama upozorenja, usmjeravanja ili drugim primjerenim mjerama, a odgojne mjere pojačanog nadzora kad za maloljetnikov odgoj i razvoj treba poduzeti trajnije mjere uz odgovarajući stručni nadzor i pomoć, a nije potrebno maloljetnikovo odvajanje od dotadašnje sredine. Ostale odgojne mjere (zavodske mjere) izriču se kad prema maloljetniku treba poduzeti trajnije i intenzivnije odgojne mjere ili mjere liječenja uz njegovo odvajanje od dotadašnje sredine. Zavodske mjere primjenjuju se kao krajnje sredstvo i smiju trajati, u granicama određenim Zakonom o sudovima za mladež, samo koliko je potrebno da bi se ostvarila njihova svrha.

Pri izboru odgojne mjere sud će uzeti u obzir maloljetnikovu dob, njegovu tjelesnu i duševnu razvijenost, njegove duševne osobine te osobne sklonosti; težinu i narav počinjenoga djela, pobude iz kojih i okolnosti u kojima je djelo počinio, ponašanje nakon počinjenog djela i osobito je li, ako je to mogao, pokušao spriječiti nastupanje štetne posljedice ili nastojao nadoknaditi počinjenu štetu; njegove životne uvjete, zdravstveno stanje, obiteljske prilike, obrazovanje i odgoj; je li i prije počinio kaznena djela i je li mu već bila izrečena maloljetnička sankcija; sve okolnosti koje utječu na izbor takve odgojne mjere kojom će se moći najbolje ostvariti svrha odgojnih mjera.

Maloljetnički zatvor

Kazna maloljetničkog zatvora posebna je vrsta kazne oduzimanja slobode koja je u pogledu izricanja, trajanja, svrhe i sadržaja tretmana prilagođena mladim počiniteljima kaznenih djela. Ta jedina kazna predviđena za mlade počinitelje izriče se starijim maloljetnicima (od 16 do 18 godina) i mlađim punoljetnicima (od 18 do 21 godine) samo za najteža kaznena djela za koja je propisana kazna zatvora pet godina ili teža kazna, ako je u konkretnom slučaju, s obzirom na narav i težinu djela i visok stupanj krivnje potrebno izreći kaznu. Time je u dovoljnoj mjeri naglašena izuzetna primjena ove najstrože maloljetničke sankcije za vrlo uski krug mladih počinitelja najtežih kaznenih djela.

U vezi s kaznom maloljetničkog zatvora Zakon propisuje da se starijem maloljetniku i mlađem punoljetniku može primijeniti pridržaj izricanja maloljetničkog zatvora. Tom se mjerom mladi počinitelj proglašava krivim za kazneno djelo za koje postoje uvjeti za primjenu kazne maloljetničkog zatvora,

pri čemu se izricanje kazne odgađa na rok kušnje od najmanje jedne, a najviše tri godine, s tim da mu se istovremeno može primijeniti odgojna mjera pojačanog nadzora i jedna ili više posebnih obveza.

Sigurnosne mjere

Prema maloljetnim počiniteljima kaznenih djela mogu se uz odgojnu mjeru ili kaznu maloljetničkog zatvora primijeniti sigurnosne mjere obveznog psihijatrijskog liječenja, obveznog liječenja od ovisnosti, protjerivanja stranca iz zemlje i oduzimanja predmeta, a prema starijem maloljetniku i mjera sigurnosti zabrane upravljanja motornim vozilom.

Tablica 1. Sankcije i sigurnosne mjere izrečene maloljetnicima i mlađim punoljetnicima tijekom 2009. godine (Izvor: CZSS Koprivnica, Križevci, Đurđevac)

	CZSS KOPRIV NICA	CZSS KRIŽE VCI	CZSS ĐURĐ EVAC	UKUPNO ŽUPA NIJA
sudski ukor	1			1
posebne obaveze	12	1	2	15
upućivanje u centar za odgoj				
pojačana briga i nadzor	6	1		7
pojačana briga i nadzor uz dnevni boravak u odgojnoj ustanovi				
upućivanje u odgojnu ustanovu				
upućivanje u odgojni zavod	1		5	6
upućivanje u posebnu odgojnu ostanovu				
maloljetnički zatvor				
sigurnosne mjere			1	1
ukupno izrečenih sankcija i mjera	20	2	8	30

Iz tablice 1. vidljivo je da su se tijekom 2009. godine maloljetnicima i mlađim punoljetnicima izricale uglavnom samo odgojne mjere, u većem broju one izvanzavodske. U pogledu izricanja onih zavodskih mogu se zamjetiti poprilične razlike unutar županije, odnosno činjenica da je njih pet (od ukupno šest) izrečeno maloljetnicima i mlađim punoljetnicima s đurđevačkog područja. Činjenica da prošle godine maloljetnicima ili mlađim punoljetnicima nije izrečena niti jedna kazna maloljetničkog zatvora upućuje na zaključak kako je tijekom prošle (ili eventualno pretprošle godine) županija najvjerojatnije bila pošteđena najtežih kaznenih djela počinjenih od njihove strane.

STANJE I KRETANJE MALOLJETNIČKE DELINKVENCije

O izvorima podataka

Kad je riječ o ocjeni opsega i kretanja delinkventnog ponašanja nekih osoba, u našem slučaju djece i maloljetnika, prisiljeni smo se osloniti na statističke podatke o stanju i kretanju kriminaliteta maloljetnika. Tim podacima raspolažu različite institucije, ali svaka od njih ima specifične podatke razmjerno zadacima i svrhama koje pojedina institucija mora ostvariti. Podaci o kriminalitetu djece i maloljetnika mogu se naći kod policije, državnog odvjetništva, suda, centra za socijalnu skrb i u publikacijama zavoda za statistiku. Međutim, svaki od tih podataka/izvora ima svojih dobrih ali i loših strana. Policija tako raspolaže podacima o osobama koje su prijavljene zbog kaznenog djela, kao i osobama koje policija otkrije kao počinitelje nekog kaznenog djela. Međutim, podaci policije usmjereni su više na delikt i načine njegova izvršenja nego na počinitelja. Također, policija najčešće neće raspolagati podacima za one maloljetnike koji nisu počinili kazneno djelo što se goni po službenoj dužnosti. Slabost podataka policije je naravno i ta što sumnja da je neka osoba počinila kazneno djelo ne mora značiti da je ona zaista to djelo i izvršila. Državno odvjetništvo samostalno je i neovisno pravosudno tijelo koje pokreće i ustraje u kaznenom postupku, odnosno donosi odluku o nepokretanju kaznenog postupka za sve maloljetne počinitelje kaznenih djela, bez obzira na to da li su počinili kazneno djelo koje se goni po službenoj dužnosti ili po privatnoj tužbi. Iz evidencije državnog odvjetništva tako je moguće dobiti podatak o svim maloljetnim osobama koje su osnovano sumnjive da su na nekom području u nekom vremenskom razdoblju počinile neko kazneno djelo. Sudovi raspolažu podacima o broju maloljetnika za koje je državno odvjetništvo pokrenulo postupak, kao i za one kojima je izrečena neka kaznena sankcija. Ti podaci međutim nisu najpogodniji za praćenje stanja i kretanje kriminaliteta maloljetnika jer sudovi ne raspolažu podacima o počiniteljima kaznenih djela koji nisu imali 14 godina života (djeca), kao ni o onim maloljetnicima za koje državno odvjetništvo nije pokrenulo postupak primjenom načela svrhovitosti*. Centar za socijalnu skrb trebao bi raspolagati podacima o stanju i kretanju kriminaliteta djece i maloljetnika na svojem području jer ga je državno odvjetništvo dužno obavjestiti o svakom prijavljenom djetetu, o nepokretanju prijavljenog postupka prema maloljetniku i o svakom maloljetniku za kojeg se stavlja zahtjev za pokretanje postupka. Neki analitičari međutim nerado koriste ove podatke budući su primjetili kako im je kvaliteta prilično

* za kazneno djelo za koje je propisana kazna zatvora u trajanju do pet godina ili novčana kazna državni odvjetnik može odlučiti da ne zahtijeva pokretanje kaznenog postupka iako postoji osnovana sumnja da je maloljetnik počinio kazneno djelo ako smatra da ne bi bilo svrhovito da se vodi postupak prema maloljetniku s obzirom na narav kaznenog djela i okolnosti u kojima je djelo počinjeno, prijašnji život maloljetnika i njegova osobna svojstva

neujednačena i ovisi o organizacijskim i kadrovskim uvjetima pojedinog centra.

Podaci o stanju i kretanju kriminaliteta maloljetnika mogu se naći i u publikacijama i dokumentaciji koju objavljuje Zavod za statistiku. Ti podaci međutim nisu pogodni za operativno i ažurno praćenje kretanja pojave budući se objavljuju s popriličnim zakašnjenjem, što znatno umanjuje njihovu aktualnost. Također, ti podaci sadrže najčešće samo pravomoćne odluke sudova pa nedostaju između ostalog i podaci o kriminalitetu djece.

Nužno je međutim napomenuti kako raspoloživi podaci o stanju i kretanju kriminaliteta maloljetnika zasigurno ne sadrže sav kriminalitet i sve počinitelje. Ima dakako znatan broj kaznenih djela za koje se uopće ne dozna, dijelom i zbog toga što oštećeni iz raznih razloga ne prijavljuje kazneno djelo. Poznato je da je ova "tamna brojka" kod nekih delikata naročito visoka (npr. sitne krađe). Stoga se ne čini neosnovana tvrdnja kritičara statističkih podataka o kriminalitetu, a koji smatraju da ti podaci zapravo zapravo ne pokazuju stvarno stanje i kretanje kriminaliteta već stupanj uspješnosti i usmjerenost djelovanja institucija društvene kontrole.

Analiza podataka policije

Tablica 2. Kaznena djela počinjena od strane djece i maloljetnika u razdoblju 2006.-2009. (Izvor: PU koprivničko-križevačka)

Naziv kaznenog djela	2006.	2007.	2008.	2009.
teška krađa	66	33	35	20
krađa	24	17	23	16
uništenje i oštećenje tuđe stvari	14	14	9	7
nedozvoljena uporaba autorskih djela ili umnažanje izvornika	15	8	10	3
tjelesne povrede	5	6	3	5
teške tjelesne povrede	2	4	3	1
razbojništvo	1	3	1	4
uništenje ili oštećenje znakova za opasnost	0	3	0	0
zloupraba opojnih droga	19	1	6	16
ubojstva	0	1	0	0
oduzimanje tuđe pokretne stvari	0	1	4	4
krivotvorenje novca	4	0	3	0
ostala djela	11	10	8	11
UKUPNO	161	101	105	87

Iz pregleda pokazatelja stanja sigurnosti Policijske uprave koprivničko-križevačke županije, odnosno dokumenta s kojim Policijska uprava svake godine izlazi pred vijećnike Županijske skupštine Koprivničko-križevačke županije, proizlazi da su djeca i maloljetnici kao počinitelji u ukupnom broju kaznenih djela 2006. godine sudjelovali s 11,8%, 8,3% 2007. godine, 7,4% 2008. godine te 5,0% 2009. godine. Ukoliko se ova situacija usporedi s nekim

analizama, a prema kojima djeca i maloljetnici u ukupnoj masi prijavljenih na državnoj razini sudjeluju s prosječno 10%, situacija na našem području čini se relativno zadovoljavajućom. Situacija na našem području čini se još povoljnijom ukoliko se usporedi s drugim zemljama. Naime, prema nekim analizama, zastupljenost maloljetničkog kriminaliteta u ukupnom kriminalitetu razlikuje se od zemlje do zemlje, no pretežno se kreće između 20% i 25%.

Promatrajući četverogodišnje razdoblje i podatke Policijske uprave, ne može se govoriti o porastu kaznenih djela počinjenih od strane djece i maloljetnika na području Koprivničko-križevačke županije. Štoviše, odnosu na 2006. godinu, 2009. godine gotovo se prepolovio ukupan broj kaznenih djela. Promatrajući pojedinačno, jedina kaznena djela kod kojih se 2009. godine bilježi rast u odnosu na 2006. godinu jesu razbojništvo i oduzimanje tuđe pokretne stvari.

Iz podataka Policijske uprave vidljivo je da među kaznenim djelima koje su počinili djeca i maloljetnici dominiraju teške krađe i krađe, što i ne čudi s obzirom na dobro poznatu činjenicu da maloljetnička delinkvencija obuhvaća prije svega imovinski kriminalitet. S obzirom da tijekom 2009. godine, u kojoj su se u našoj zemlji itekako osjetile posljedice gospodarske krize, uglavnom nije došlo do porasta imovinskih delikata, ne potvrđuju se gledišta nekih kriminologa, a da privredne i socijalne depresije sa sobom nose porast imovinskih delikata. Za imovinske delikte čini se da je ipak odlučniji opći način razmišljanja i važeća stremljenja. Naime, neki kriminolozi drže da ako je u nekom društvu jednostrana težnja za materijalnim blagostanjem iznad svega, a posjedovanje i bogatstvo sve izraženiji statusni simbol, tada će takva duhovna klima biti značajan poticaj za stjecanje materijalnih vrijednosti ne samo legalnim nego i nelegalnim, pa i kriminalnim putem. Prema njima, razdoblja ekonomskog napretka množinom i kvalitetom roba, višim pa i luksuznim životnim standardom, znače jači podražaj i veće iskušenje za one koji si sve to vlastitim sredstvima ne mogu priuštiti.

S prognostičkog gledišta krađe i teške krađe počinjene od strane djece i maloljetnika ne smiju se potcijeniti jer je većina delinkvenata iz navike svoju kriminalnu karijeru započela upravo ovim deliktima prije osamnaeste (pa i prije četrnaeste) godine života, a izuzetno rijetko deliktima protiv života i tijela ili seksualnim deliktima. Ne treba međutim zaboraviti da je krađa po motivu i načinu izvršenja maloljetnih osoba najjednostavniji kriminalni čin, ali da većina djece i maloljetnika prolaskom kroz odgovarajuća krizna razdoblja svog razvoja više ne čini kaznena djela.

Iz podataka Policijske uprave može se primjetiti kako kazneno djelo zlouporabe opojnih droga značajno varira od godine do godine, odnosno ima velike skokove i padove. Na osnovu njih vrlo teško je donositi zaključke o eventualnom porastu ovog problema na našem području. Relativno visoke brojke ovih kaznenih djela tijekom 2006. i 2009. godine čine se više rezultatom pojačanog rada policijskih službenika i uspješnosti zadiranja u prilično veliku tzv. „tamnu brojku“ kriminaliteta droga nego rezultatom „nagle“ ekspanzije problema.

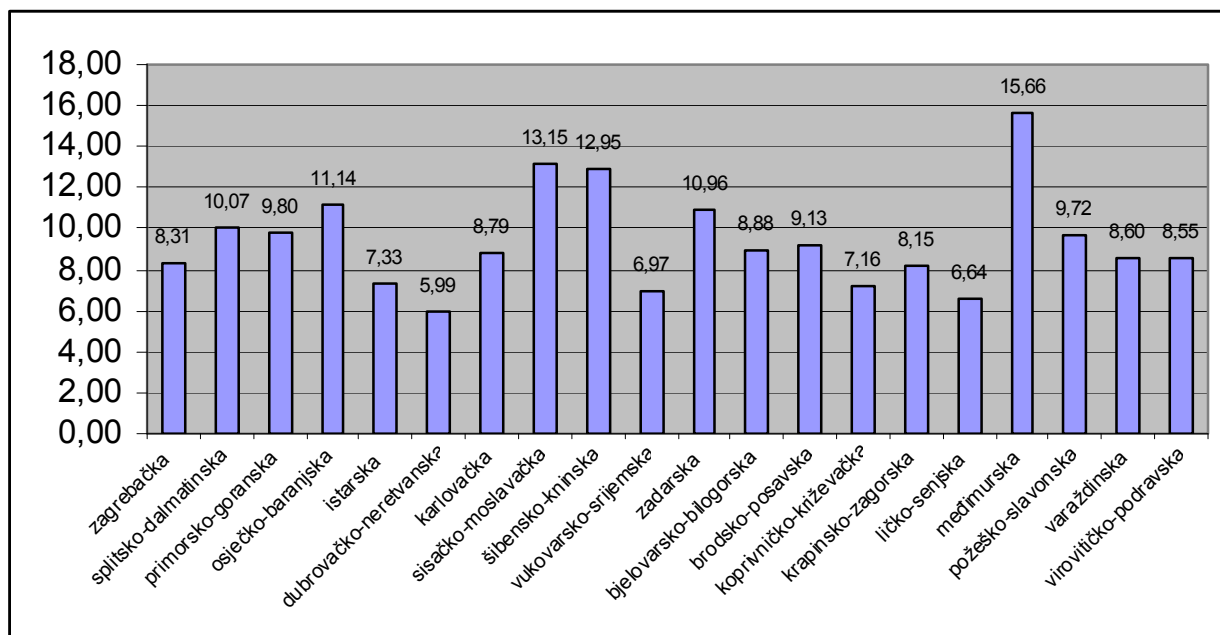
Tablica 3. Struktura počinitelja po policijskim upravama 2009. godine (Izvor: MUP, Odjel za analitiku)

Policijska uprava	ukupno počinitelja (fizičke i pravne osobe)	djeca do 14 godina	14 do 18 godina	zajedno djeca i maloljetnici	% djece i maloljetnika među počiniteljima	punoljetne osobe	povratnici
zagrebačka	6795	87	478	565	8,31	6113	45
splitsko-dalmatinska	3079	25	285	310	10,07	2757	4
primorsko-goranska	2407	34	202	236	9,80	2133	26
osječko-baranjska	2172	49	193	242	11,14	1914	20
istarska	2564	35	153	188	7,33	2356	29
dubrovačko-neretvanska	1253	15	60	75	5,99	1178	47
karlovačka	1047	21	71	92	8,79	952	15
sisачko-moslavačka	1604	81	130	211	13,15	1381	4
šibensko-kninska	1112	33	111	144	12,95	952	13
vukovarsko-srijemska	1520	12	94	106	6,97	1413	24
zadarska	1469	8	153	161	10,96	1299	1
bjelovarsko-bilogorska	912	24	57	81	8,88	802	8
brodsko-posavska	1534	37	103	140	9,13	1384	13
koprivničko-križevačka	866	19	43	62	7,16	791	18
krapinsko-zagorska	773	17	46	63	8,15	697	9
ličko-senjska	708	6	41	47	6,64	660	1
međimurska	862	54	81	135	15,66	691	6
požeško-slavonska	463	6	39	45	9,72	410	0
varaždinska	977	15	69	84	8,60	864	2
virovitičko-podravska	702	9	51	60	8,55	637	12
UKUPNO	32819	587	2460	3047	9,28	29384	297

Iz tablice Odjela za analitiku MUP-a vidljivo je kako je tijekom 2009. godine na području nadležnosti Policijske uprave koprivničko-križevačke evidentirano 19 djece i 43 maloljetnika u dobi od 14 do 18 godina, odnosno sveukupno 62 maloljetnih počinitelja kaznenih djela. U samo tri policijske uprave (požeško-slavonska, ličko-senjska, virovitičko-podravska) evidentirano je manje maloljetnih počinitelja kaznenih djela. S obzirom da se radi o najvećim policijskim upravama, odnosno onima koja pokrivaju područje četiri najveća hrvatska grada, logičnim se čini da najviše maloljetnih počinitelja

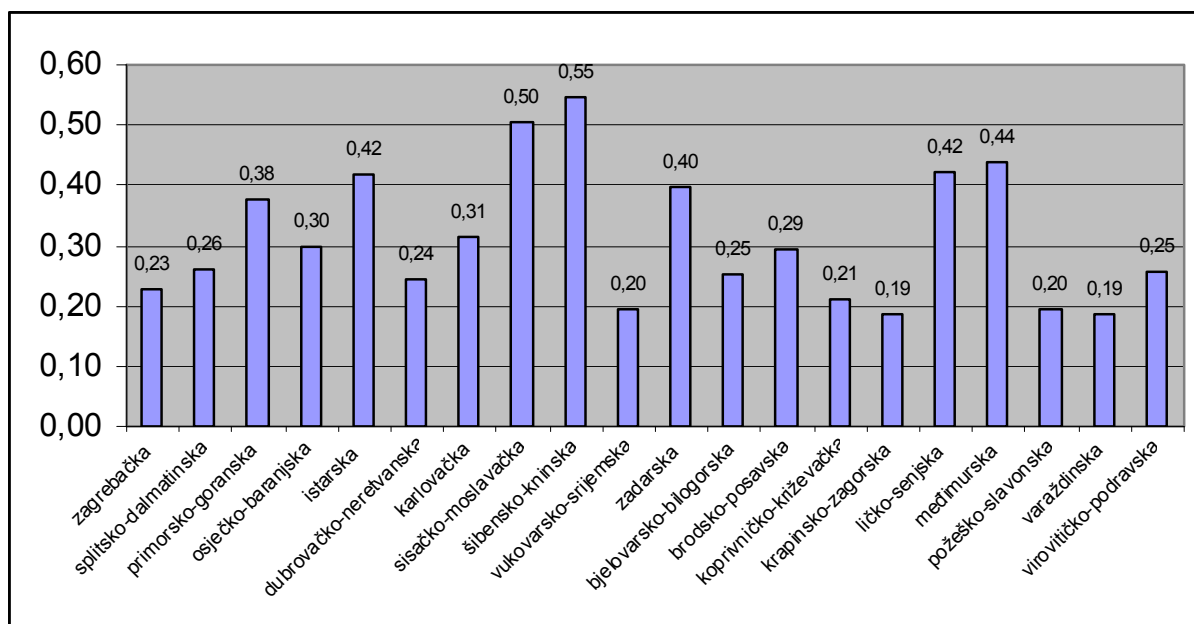
kaznenih djela dolazi s područja zagrebačke, splitsko-dalmatinske, osječko-baranjske i primorsko-goranske policijske uprave.

Grafikon 1. Udio (%) djece i maloljetnika među počiniteljima kaznenih djela po policijskim upravama 2009. godine

Iz grafikona 1. može se vidjeti kako je udio djece i maloljetnika među svim počiniteljima kaznenih djela na području nadležnosti PU koprivničko-križevačke županije tijekom 2009. godine bio među najnižima u zemlji (7,16%) i niži od državnog prosjeka (7,95%). Samo tri policijske uprave (dubrovačko-neretvanska, ličko-senjska, vukovarsko-srijemska) bilježe manji udio djece i maloljetnika među počiniteljima kaznenih djela sa svojeg područja. Najveći udio djece i maloljetnika među počiniteljima bilježi susjedna PU međimurska s čak 15,66%, što je gotovo dvostruko više od državnog prosjeka.

Grafikon 2. Udio (%) djece i maloljetnika počinitelja kaznenih djela 2009. godine među djecom i mladima koji žive na području policijske uprave

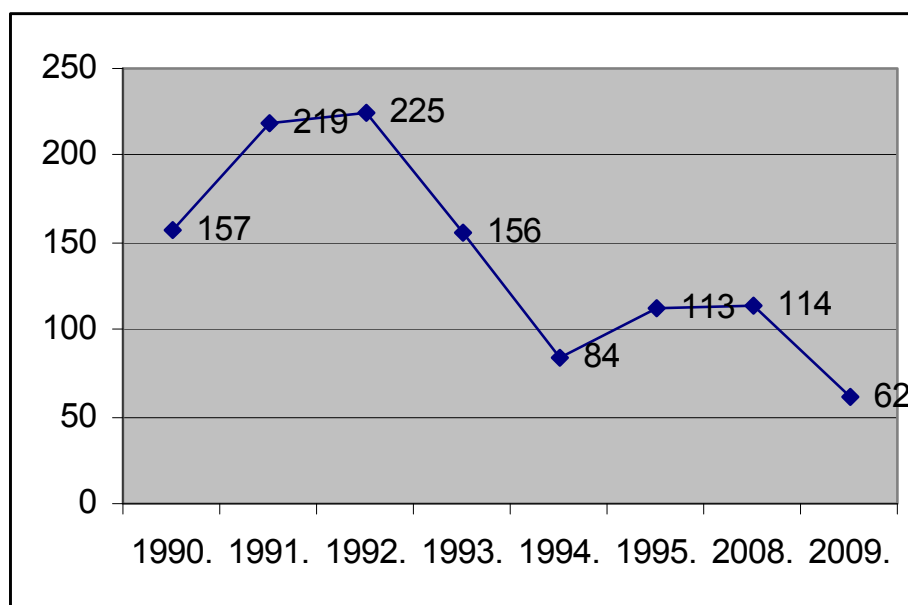

U apsolutnim vrijednostima izražen kriminalitet na nekom području ne može se realno procijeniti ako nam nije poznat broj stanovnika na tom području. U grafikonu 2. prikazan je odnos broja djece i maloljetnika počinitelja kaznenih djela prema broju djece i mladih koji žive na području pojedine policijske uprave. Iz njega je vidljivo kako maloljetni počinitelji kaznenih djela čine 0,21% djece i mladih s ovog područja, odnosno stanovništva Koprivničko-križevačke županije do 19. godina starosti. Samo četiri županije (Krapinsko-zagorska, Varaždinska, Požeško-slavonska, Vukovarsko-srijemska) od naše imaju manji udio počinitelja kaznenih djela u svojoj maloljetničkoj populaciji. Županije s najvećim udjelom počinitelja u svojoj maloljetničkoj populaciji i koje se u tom pogledu izdvajaju na državnoj razini su Šibensko-kninska i Sisačko-moslavačka županija.

Tablica 4. Kretanje broja djece i maloljetnih počinitelja kaznenih djela na području nadležnosti PU koprivničko-križevačke (Izvor: MUP, Odjel za analitiku)

godina	do 14 godina	14 do 18 g	zajedno djeca i maloljetnici
1990	61	96	157
1991	41	178	219
1992	87	138	225
1993	57	99	156
1994	36	48	84
1995	47	66	113
2008	31	83	114
2009	19	43	62

Grafikon 3. Kretanje broja djece i maloljetnih počinitelja kaznenih djela na području nadležnosti PU koprivničko-križevačke

Ukoliko se broj djece i maloljetnika počinitelja kaznenih djela na području nadležnosti PU koprivničko-križevačke u posljednje dvije godine usporedi s brojevima iz prve polovice devedesetih godina, a što je vidljivo iz tablice 4. i grafikona 3., vidljivo je da 2009. godine taj broj zapravo "nikada nije bio manji". Naime, u odnosu na ratne godine, broj djece i maloljetnika počinitelja kaznenih djela i nekoliko je puta manji. To i ne čudi s obzirom da se ratovi smatraju značajnim kriminogenim čimbenikom, između ostalog i jer je njegova prva i neposredna posljedica pojava dezorganizacije postojećih društvenih struktura. Različita istraživanja o fenomenu maloljetničke delinkvencije u ratnim uvjetima pokazuju da kriminalitet raste u vrijeme rata i

neposredno po njegovom završetku, te da u strukturi kaznenih djela koja čine maloljetnici prevladavaju imovinski delikti.

Analiza podataka državnog odvjetništva

Tablica 5. Kretanje broja prijavljenih maloljetnika u državno odvjetništvo u razdoblju 1.1.-31.12. 2004.-2008., županija i RH (Izvor: Državno odvjetništvo RH)

godina	županija	Republika Hrvatska	udio
2004.	70	3272	2,13%
2005.	95	3275	2,90%
2006.	136	3626	3,75%
2007.	114	3950	2,88%
2008.	102	3896	2,61%

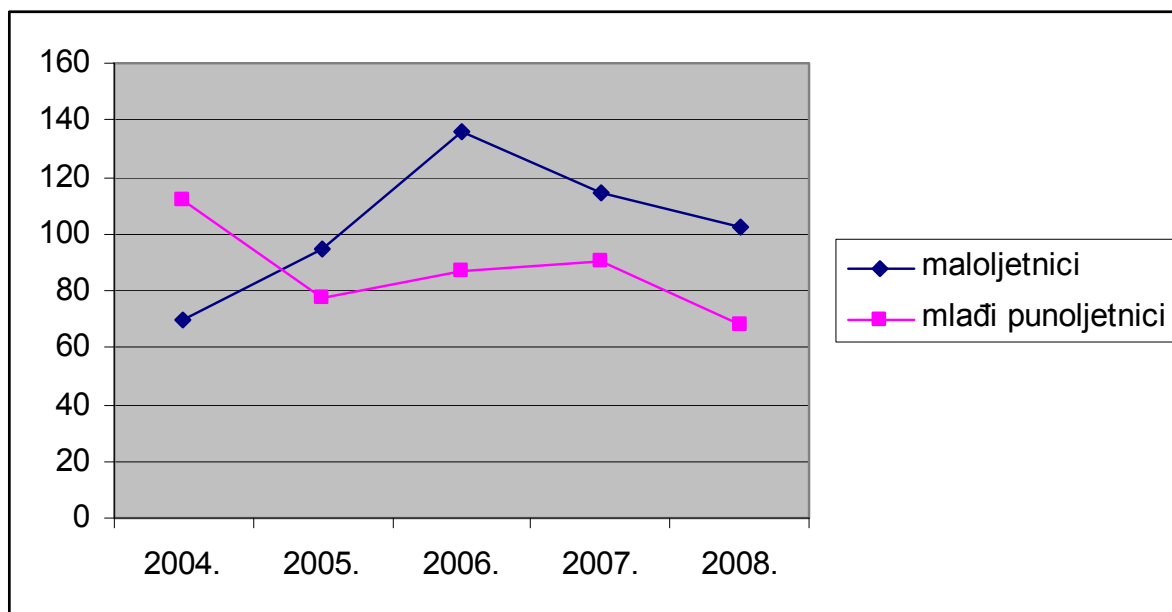
Iz tablice 5. vidljivo je kako je na županijskoj razini tijekom promatranog petogodišnjeg razdoblja broj prijavljenih maloljetnika (14-18 godina) u državno odvjetništvo najveći bio 2006. godine. Navedene godine udio prijavljenih maloljetnika s područja Koprivničko-križevačke županije bio je najveći u broju svih prijavljenih u zemlji. Nužno je napomenuti kako se usporedbom ovih podataka, te onih dobivenih popisom stanovništva, ne primjećuje veći disbalans između udjela prijavljenih maloljetnih delinkvenata i udjela maloljetničke populacije iz Koprivničko-križevačke županije u "brojkama" na državnoj razini.

Tablica 6. Kretanje broja prijavljenih mlađih punoljetnih osoba u državno odvjetništvo u razdoblju 1.1.-31.12. 2004.-2008., županija i RH (Izvor: Državno odvjetništvo RH)

godina	županija	Republika Hrvatska	udio
2004.	112	4853	2,30%
2005.	77	4604	1,67%
2006.	87	4406	1,97%
2007.	90	4248	2,11%
2008.	68	4077	1,66%

Kada se radi o prijavljenim mlađim punoljetnim osobama, u županiji ali i na državnoj razini, najviše ih je bilo 2004. godine, a najmanje 2008. godine, posljednje promatrane godine, odnosno posljednje godine za koju su se uspjeli prikupiti podaci. Godine 2008. udio prijavljenih mlađih punoljetnih osoba s područja županije bio je najmanji u broju za cijelu zemlju.

Grafikon 4. Kretanje broja prijavljenih maloljetnika i mlađih punoljetnih osoba s područja županije u državno odvjetništvo u razdoblju 1.1.-31.12. 2004.-2008.

Osim što se iz njega ne može izvesti zaključak o porastu maloljetničke delinkvencije, iz grafikona 4. vidljivo je da izuzev 2004. godine, broj prijavljenih maloljetnika u državno odvjetništvo premašuje broj mlađih punoljetnih osoba. Iz ovoga se može izvesti zaključak i kako maloljetnici čine više kaznenih djela. To se čini logičnim, kako zbog činjenice što je dobna skupina maloljetnika (14-18 godina) među stanovništvom Koprivničko-križevačke županije brojnija od one mlađih punoljetnika (18-21 godina), tako i činjenice što se životno razdoblje od 14-18 godina, može smatrati najosjetljivijim za razvoj ličnosti, između ostalog i jer se u toj dobi zapravo najlakše potpada pod izravan ili neizravan, individualni ili grupni utjecaj ili pak pod utjecaje medija.

Tablica 7. Prijavljeni maloljetnici u državno odvjetništvo s obzirom na dob u razdoblju 1.1.-31.12.2008., županija i RH (Izvor: Državno odvjetništvo RH)

dob	županija		RH	
	aps	%	aps	%
mlađi maloljetnici (14-16 g)	64	62,7	1500	38,5
stariji maloljetnici (16-18 g)	38	37,3	2396	61,5
ukupno maloljetnici	102	100	3896	100,0

Iz tablice vidljivo 7. kako je od 102 prijavljenih u državno odvjetništvo tijekom 2008. godine s područja županije, gotovo 2/3 mlađih maloljetnika, odnosno onih između 14 i 16 godine života. Potpuno drugačija situacija je na državnoj razini, a na kojoj omjer stariji maloljetnici–mlađi maloljetnici iznosi

otprilike 2/3:1/3. Razloge za poprilično velike razlike županijskog i državnog omjera vrlo je nezahvalno navoditi.

Tablica 8. Prijavljeni maloljetnici u državno odvjetništvo s obzirom na spol u razdoblju 1.1.-31.12.2008., županija i RH (Izvor: Državno odvjetništvo RH)

spol	županija		RH	
	aps	%	aps	%
muški	95	93,1	3580	91,9
ženski	7	6,9	316	8,1
ukupno maloljetnici	102	100	3896	100,0

Za razliku od dobi, s obzirom na spol prijavljenih maloljetnika u državno odvjetništvo, situacija na području Koprivničko-križevačke županije ne razlikuju se značajnije u odnosu na državni prosjek. Velika većina prijavljenih maloljetnika je naime muškog spola, što odgovara i drugim analizama, a koje također pokazuju kako je odnos između muških i ženskih maloljetnih počinitelja kaznenih djela otprilike 9:1 na štetu osoba muškog spola.

Analiza podataka centara za socijalnu skrb

Tablica 9. Sveukupan broj djece s poremećajima u ponašanju (od 8-14 godina starosti) u evidenciji i tretmanu centara za socijalnu skrb u razdoblju od 1.1. do 31.12. (Izvor: CZSS Koprivnica, Križevci, Đurđevac)

god.	CZSS KOPRIVNICA			CZSS KRIŽEVCI			CZSS ĐURĐEVAC			UKUPNO ŽUPANIJA		
	muš	žen	uk	muš	žen	uk	muš	žen	uk	muš	žen	uk
2002	24	3	27	14	4	18	25	12	37	63	19	82
2003	15	6	21	13	5	18	29	7	36	57	18	75
2004	24	3	27	17	2	19	21	8	29	62	13	75
2005	14	2	16	8	4	12	30	7	37	52	13	65
2006	20	2	22	7	0	7	26	5	31	53	7	60
2007	26	1	27	4	0	4	30	6	36	60	7	67
2008	23	0	23	8	1	9	18	9	27	49	10	59
2009	32	6	38	3	0	3	11	1	12	46	7	53

Kriminolozi se uglavnom slažu da dobna skupina djece, u odnosu na ostale tri dobne skupine (mlađi maloljetnici, stariji maloljetnici, mlađi punoljetnici) fenomenološki znači najmanji intenzitet društvene opasnosti s obzirom na kaznena djela i pojavne oblike poremećaja u ponašanju. Smatra se naime da se oni, osim što zbog svoje fizičke konstitucije najčešće nisu u stanju činiti neka teža kaznena djela, nalaze i pod jačom kontrolom, bilo roditelja, bilo stručnjaka u osnovnoj školi čiji su obavezni polaznici. Međutim, stručnjaci se isto tako slažu da svi evidentirani poremećaji u ponašanju u toj dobnoj skupini, a o kaznenom djelu da se i ne govori, trebaju biti signal za mijenjanje odgojnih situacija u kojima se takva djeca nalaze. To je prema mišljenju stručnjaka potrebno učiniti ukoliko se želi spriječiti da u razdoblju od

tri ili više godina, ovisno o tome kad su uočeni poremećaji u ponašanju, ne pokažu istu sliku fenomenologije vršenja kaznenih djela i poremećaja u ponašanju kakvu pokazuju starije dobne skupine.

Iz tablice 9. vidljivo je da se, počevši od 2002. godine i ukupno promatrajući, u evidenciji i tretmanu centara za socijalnu skrb nalazi uglavnom sve manji broj djece s poremećajima u ponašanju, odnosno one u dobi od 8 do 14 godina života, a među kojima se, nužno je posebno naglasiti, ne nalaze samo počinitelji kaznenih djela. Iz tablice se mogu uočiti poprilične razlike od centra do centra, ali i poprilično veliki skokovi i padovi u broju djece pojedinih godina. To se ponajviše odnosi na koprivnički i đurđevački Centar i godine 2008. i 2009. Iz tablice je vidljivo da križevački Centar ima najmanje djece u evidenciji i tretmanu. Sve do 2009. godine, najviše evidentirane djece s poremećajima u ponašanju bilo je na đurđevačkom području, a kada je primat preuzeo centar koji pokriva najveće područje županije, onaj koprivnički. Razlog zašto je đurđevački Centar, inače najmanji centar* u županiji, dugo imao najveći broj evidentirane djece s poremećajima u ponašanju ili ih ima znatno više od križevačkog Centra, možda leži i u popriličnom udjelu romskog stanovništva, a koje se vrlo često i nalazi u evidencijama i tretmanima centara.

Tablica 10. Sveukupan broj maloljetnika s poremećajima u ponašanju (od 14-18 godina starosti) u evidenciji i tretmanu centara za socijalnu skrb u razdoblju od 1.1. do 31.12. (Izvor: CZSS Koprivnica, Križevci, Đurđevac)

god.	CZSS KOPRIVNICA			CZSS KRIŽEVCI			CZSS ĐURĐEVAC			UKUPNO ŽUPANIJA		
	muš	žen	uk	muš	žen	uk	muš	žen	uk	muš	žen	uk
2002	169	7	176	20	6	26	89	17	106	278	30	308
2003	142	11	153	32	4	36	121	8	129	295	23	318
2004	154	8	162	21	0	21	107	6	113	282	14	296
2005	198	9	207	24	4	28	52	5	57	274	18	292
2006	183	8	191	18	0	18	67	5	72	268	13	281
2007	191	11	198	16	1	17	71	10	81	278	22	296
2008	171	9	180	12	1	13	39	16	57	222	26	250
2009	162	11	173	11	1	12	59	16	75	232	28	260

I na osnovu podataka o broju maloljetnika s poremećajima u ponašanju u evidenciji i tretmanu centara za socijalnu skrb, prikazanih u tablici 10., ne može se govoriti o pogoršanju situacije, odnosno povećanju problema. Iz spomenute tablice vidljivo je da najveći broj maloljetnika (2009. godine 2/3) dolazi s područja nadležnosti koprivničkog Centra za socijalnu skrb što i ne čudi previše s obzirom da se radi o ustanovi koja pokriva najveće područje*.

* pokriva „najmanje“ područje, odnosno područje na kojem je prema popisu stanovništva živjelo „samo“ 21,7% stanovnika županije

* Centar za socijalnu skrb Koprivnica obuhvaća područje Grada Koprivnice i općina Drnje, Đelekovec, Gola, Hlebine, Koprivnički Bregi, Koprivnički Ivanec, Legrad, Novigrad Podravski, Peteranec, Rasinja i Sokolovac s ukupno 60669 stanovnika. U

Vezano za teritorijalnu rasprostranjenost maloljetnika, zanimljivim se čini podatak da je vrlo mali broj maloljetnika evidentiranih i u tretmanu križevačkog Centra (2009. godine samo 4,6%), a koji pokriva znatno veće područje, odnosno područje na kojem je prema popisu stanovništva živjelo 29,5% stanovnika županije. Za pretpostaviti je da je razlog za to više administrativne prirode, odnosno da se način vođenja evidencije u križevačkom Centru razlikuje od onog koprivničkog i križevačkog ili da su u prikupljenim podacima sadržani samo maloljetni počinitelji kaznenih djela, ne i maloljetnici koji manifestiraju poremećaje u ponašanju ali koji kazneno djelo nisu počinili.

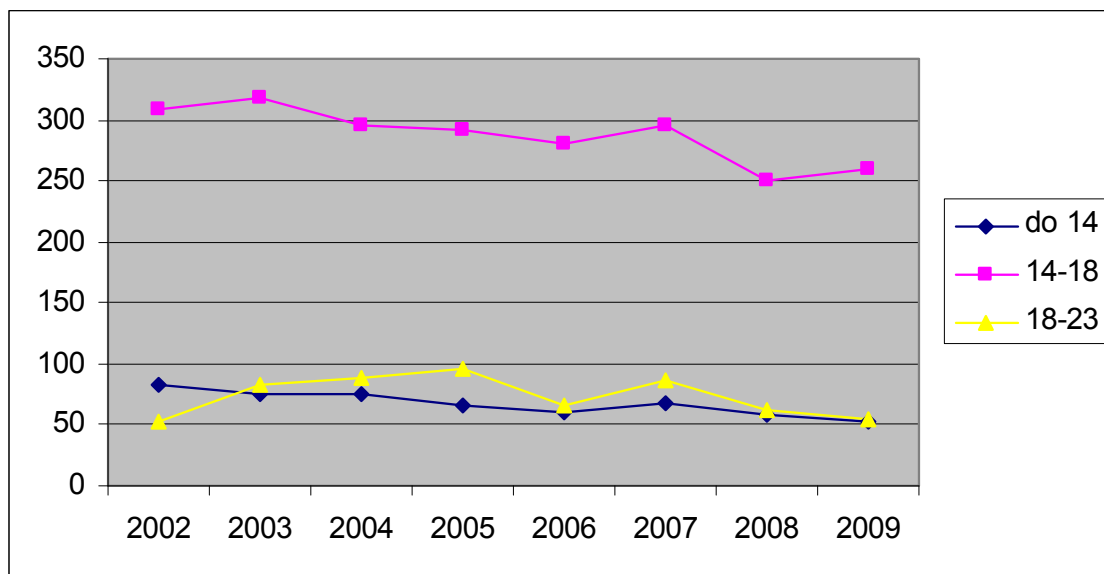
Tablica 11. Sveukupan broj mlađih punoljetnih osoba s poremećajima u ponašanju u evidenciji i tretmanu centara za socijalnu skrb u razdoblju od 1.1. do 31.12. (Izvor: CZSS Koprivnica, Križevci, Đurđevac)

god.	CZSS KOPRIVNICA			CZSS KRIŽEVCI			CZSS ĐURĐEVAC			UKUPNO ŽUPANIJA		
	muš	žen	uk	muš	žen	uk	muš	žen	uk	muš	žen	uk
2002	28	0	28	8	2	10	14	0	14	50	2	52
2003	61	5	66	11	4	15	1	0	1	73	9	82
2004	61	4	65	22	0	22	1	0	1	84	4	88
2005	58	2	60	17	1	18	16	2	18	91	5	96
2006	29	2	31	8	1	9	22	4	26	59	7	66
2007	45	4	49	7	0	7	28	2	30	80	6	86
2008	27	2	29	12	1	13	16	5	21	55	8	63
2009	30	2	32	10	0	10	12	0	12	52	2	54

Teritorijalna rasprostranjenost mlađih punoljetnih osoba s poremećajima u ponašanju u evidenciji i tretmanu centara, vidljiva iz tablice 11., čini se logičnijom i realnijom od one za prethodne dvije dobne ili starosne skupine (djeca i maloljetnici). Iz podataka u ovoj tablici vidljivo je kako je kriminalitet (u ovoj dobnoj skupini, koja se nalazi u evidenciji i tretmanu centra, uglavnom se radi samo o počiniteljima kaznenih djela) mlađih punoljetnih osoba na križevačkom području i nadalje manji od onog na đurđevačkom i koprivničkom no kako stvarne razlike između triju područja nisu (i ne mogu) biti tako velike.

nadležnosti Centra za socijalnu skrb Križevci područja su Grada Križevci i općina Kalnik, Sveti Petar Orehovec, Gornja Rijeka i Sveti Ivan Žabno s ukupno 36735 stanovnika. Centar za socijalnu skrb Đurđevac pokriva područje Grada Đurđevca te općina Molve, Virje, Novo Virje, Ferdinandovac, Kloštar Podravski, Kalinovac i Podravske Sesvete s ukupno 27063 stanovnika

Grafikon 5. Djeca, maloljetnici i mlađi punoljetnici s poremećajima u ponašanju u evidenciji centara za socijalnu skrb u razdoblju od 1.1. do 31.12. 2002-2009.

Grafikon u kojem su prikazani podaci centara za socijalnu skrb ukazuje na ono što su ranije pokazali podaci policije i državnog odvjetništva. Naime, ni na osnovu njih ne mogu se donositi zaključci o porastu problematike poremećaja u ponašanju i maloljetničke delinkvencije na našem području, bilo da se radi o dobnoj skupini djece, skupini maloljetnika ili mlađih punoljetnika. Iz njega je vidljivo da je u evidenciji i tretmanu centara najzastupljenija skupina maloljetnika, odnosno onih od 14 do 18 godine života, odnosno populacija koja prolazi kroz intenzivne emotivne, fizičke i seksualne promjene. Budući je broj maloljetnika u evidenciji i tretmanu centara veći od onih policije i državnog odvjetništva, može se zaključiti kako se centri ne bave samo počiniteljima kaznenih djela, već da problem zahvaćaju šire i sukladno svojim mogućnostima, trude se spriječiti da kod maloljetnika dođe do razvoja delinkventnog ponašanja uže shvaćenog.

ZAKLJUČNA RAZMATRANJA

Poremećaji u ponašanju, odnosno maloljetnička delinkvencija univerzalni je problem, prisutan u svim etničkim, rasnim i socijalnim skupinama pa od njega ne može biti imuna niti naša regija.

Iz prikaza maloljetničkih sankcija vidljivo je da hrvatsko maloljetničko kazneno pravo predviđa širok registar raznovrsnih i prilično izdiferenciranih sankcija koje se sastoje od osam odgojnih mjera, kazne maloljetničkog zatvora i sigurnosnih mjera. Među njima zastupljene su mjere kratkotrajnog utjecaja na ličnost i ponašanje maloljetnika i mjere duljevremenog tretmana, te izvaninstitucionalne kao i institucionalne sankcije.

U izvještaju se razmatra stanje, kretanje, struktura i neke karakteristike maloljetničke delinkvencije na području županije, odnosno kaznenih djela izvršenih od strane djece i mladih. U spomenutom razmatranju nije se koristio samo jedan izvor, nego više njih, odnosno svih podataka do kojih se moglo doći-policije, državnog odvjetništva i centara za socijalnu skrb.

Podaci policije pokazuju kako su unatrag četiri godine djeca i maloljetnici kao počinitelji ukupnom broju kaznenih djela sudjelovali s od 11,8% 2006. godine do 5,0% 2009. godine. Prema dostupnim podacima, u tom pogledu situacija na našem području ne zabrinjava previše, između ostalog i jer na državnoj razini djeca i maloljetnici u ukupnoj masi prijavljenih sudjeluju s oko 10%. Za usporedbu, tijekom ratnih godina, odnosno u prvoj polovici devedesetih, djeca i mladi, kako na razini države, tako i županije, činili su oko 23% počinitelja kaznenih djela. U odnosu na 2006. godinu, u županiji je 2009. godine prepolovljen broj kaznenih djela počinjenih od strane djece i maloljetnika, među kojima, kao i u drugim dijelovima zemlje, dominiraju imovinski delikti. Analizirajući podatke na državnoj razini 2009. godine, s ukupno 62 maloljetna počinitelja kaznenih djela, PU koprivničko-križevačka među policijskim upravama je s najmanje evidentiranih maloljetnih počinitelja kaznenih djela, te među onima s najnižim udjelom (7,16%) djece i maloljetnika među počiniteljima kaznenih djela na području svoje nadležnosti. Nadalje, samo četiri županije od Koprivničko-križevačke županije imaju manji udio počinitelja kaznenih djela u svojoj maloljetničkoj populaciji. Podaci policije pokazuju i kako je 2009. godine broj djece i maloljetnika počinitelja kaznenih djela na području županije nekoliko puta manji od "ratnih godina", odnosno broja evidentiranih u razdoblju 1990.-1995. godine.

Promatrajući petogodišnje razdoblje, preciznije ono od 2004. do 2008. godine, podaci državnog odvjetništva pokazuju kako je posljednje dvije godine, odnosno od 2006. godine kada je bio najveći, prisutan pad broja prijavljenih maloljetnika u državno odvjetništvo. Udio prijavljenih maloljetnih delinkvenata iz Koprivničko-križevačke županije u svim prijavljenim u državi uglavnom ne odstupa od udjela maloljetničke populacije s našeg područja u maloljetničkoj populaciji zemlje. Podaci državnog odvjetništva pokazuju kako broj prijavljenih maloljetnika u državno odvjetništvo premašuje broj mladih

punoljetnih osoba, te kako je s obzirom na spol, odnos između muških i ženskih maloljetnih počinitelja kaznenih djela 9:1 na štetu muškog spola.

Podaci centara za socijalnu skrb od 2002. do 2009. godine pokazuju kako se u njihovoj evidenciji i tretmanu nalazi sve manji broj djece s poremećajima u ponašanju, te da je slična situacija i s brojem maloljetnika. Zanimljivim se čini istaći kako je sve do 2009. godine, kada ga je prestigao koprivnički, najviše evidentirane djece s poremećajima u ponašanju bilo na području nadležnosti đurđevačkog Centra za socijalnu skrb, te kako ovaj Centar, iako pokriva područje s manje stanovnika, ima znatno više u evidenciji i tretmanu djece, maloljetnika pa i mlađih punoljetnika od križevačkog Centra. Za pretpostaviti je da razlog za to, osim mogućeg različitog načina evidentiranja podataka, razlog leži i u popriličnom udjelu romskog stanovništva, a koje je vrlo često u evidenciji i tretmanu institucija.

Generalno, podaci institucija ne pokazuju ono što se u javnosti često percipira. Naime, ni na osnovu podataka policije, ni državnog odvjetništva a ni centara za socijalnu skrb, ne mogu se donositi zaključci o porastu problematike poremećaja u ponašanju djece i mladih, odnosno maloljetničke delinkvencije na našem području. Ovi podaci međutim nikako ne umanjuju potrebu ozbiljnog ako ne i još ozbiljnijeg djelovanja, kako na suzbijanju, tako i na prevenciji maloljetničkog kriminaliteta, ali i poremećaja u ponašanju koja nemaju zakonskog određenja kaznenog djela.
